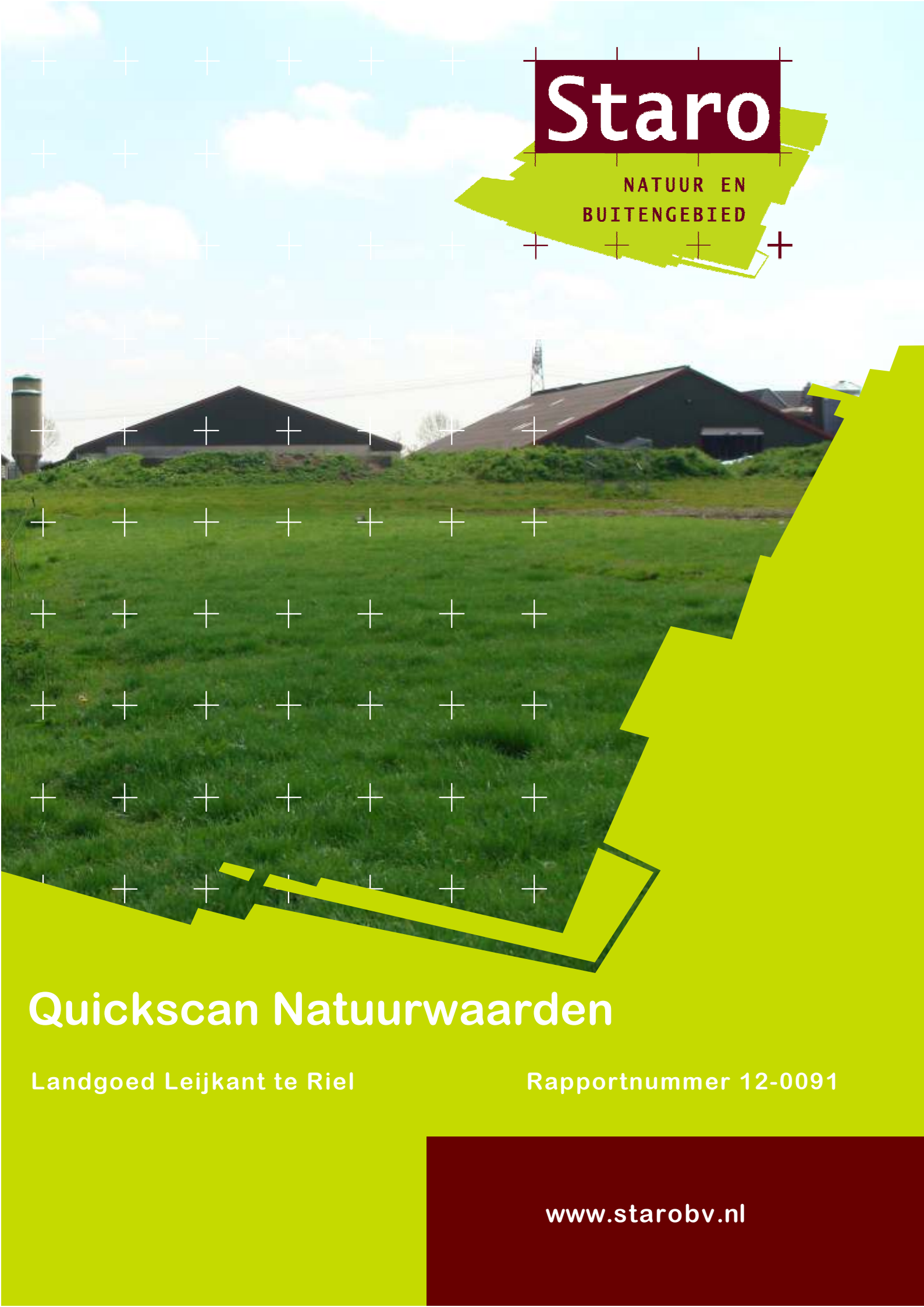

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan Natuurwaarden

Landgoed Leijkant te Riel

Rapportnummer 12-0091

www.starobv.nl

Quickscan Natuurwaarden

Landgoed Leijkant te Riel

juni 2012

Rapportnummer: P12-0091

In opdracht van: Triple Adviseurs BV
Lindestraat 48
5721 XP Asten

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Zorgplicht	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Plangebied	7
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	7
2.2	Voorgenomen plannen	10
3	Methode	11
4	Natuurwaarden	12
4.1	Beschermde gebieden	12
4.2	Beschermde soorten	13
4.2.1	Flora	13
4.2.2	Vlinders en libellen	13
4.2.3	Mieren en kevers	14
4.2.4	Vissen	14
4.2.5	Reptielen en amfibieën	15
4.2.6	Vogels	16
4.2.7	Zoogdieren	17
5	Conclusies	19
	Geraadpleegde bronnen	21
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de ontwikkeling van het landgoed Leijkant te Riel worden twee woningen van allure met bijgebouwen gerealiseerd en twee voormalige agrarische bedrijfsgebouwen gesloopt. Daarnaast wordt natuur ontwikkeld.

In het kader van de ruimtelijke procedure dient onderzocht te worden welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn en op welke wijze de voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de in het gebied aanwezig natuurwaarden. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura 2000-tabellen. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke eventuele maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden, om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (ex. artikel 2) opgenomen: “een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

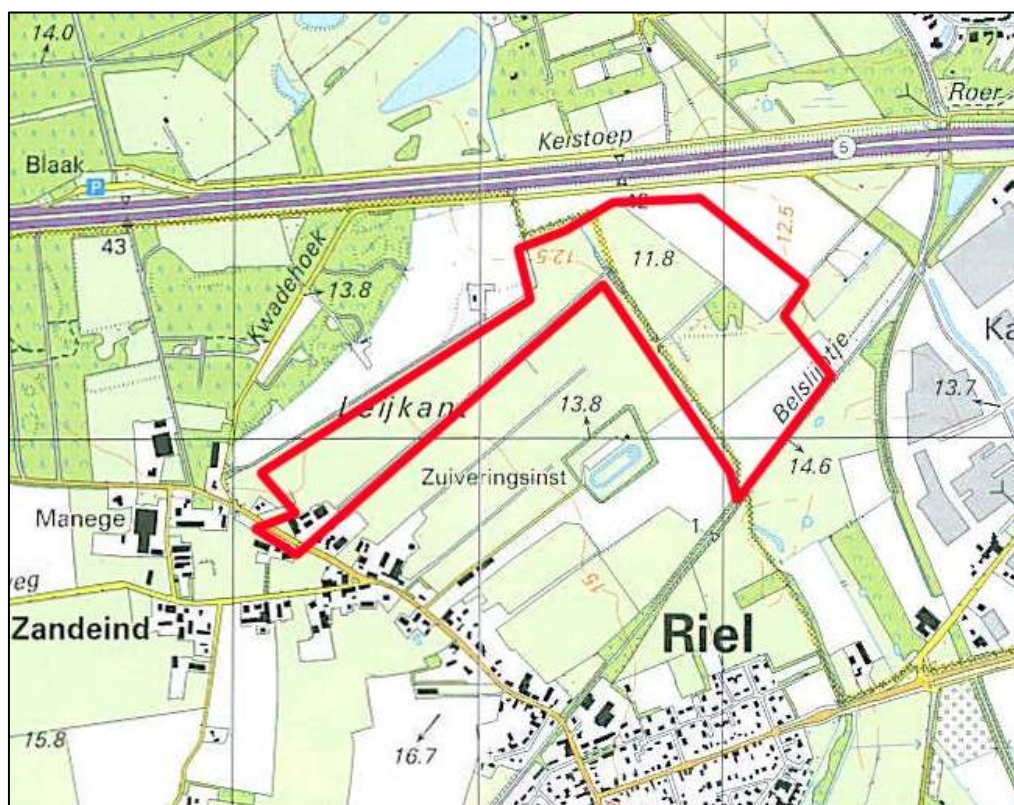
1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied is een voormalig agrarisch bedrijf aan Zandeind 40 te Riel, gemeente Goirle, een deel van het plangebied ligt binnen de gemeente Tilburg. De ligging en begrenzing van het plangebied zijn weergegeven in figuur 1 en 2.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood)

Het plangebied bestaat uit een woonhuis, een voormalige stal, een kapschuur, bijgebouwen, weiland en akker. Door het plangebied stroomt van zuidoost naar noordwest de beek de Oude Leij. Deze beek vormt de grens tussen de gemeente Goirle en de gemeente Tilburg. Het weiland is recentelijk bemest. Op de akker groeit mais. Ten oosten van de Oude Leij staat in het plangebied een bosje van oude eiken, wilgen en berken. Langs de oprit tegenover het woonhuis op de perceelsgrens staan enkele grote eiken. Een en ander is weergegeven in een foto-impressie op pagina 8 en 9.

De Oude Leij stroomt richting het noordwesten en gaat net buiten het plangebied onder de snelweg A58 door. Ten noorden van de snelweg A58 ligt het natuurgebied Kaaistoep.

Figuur 2. Het plangebied (rood)

Foto 1 Woonhuis

Foto 2 Eiken langs oprit

Foto 3 Bijgebouw

Foto 4 Kapschuur

Foto 5 Weiland

Foto 6 Voormalige stal

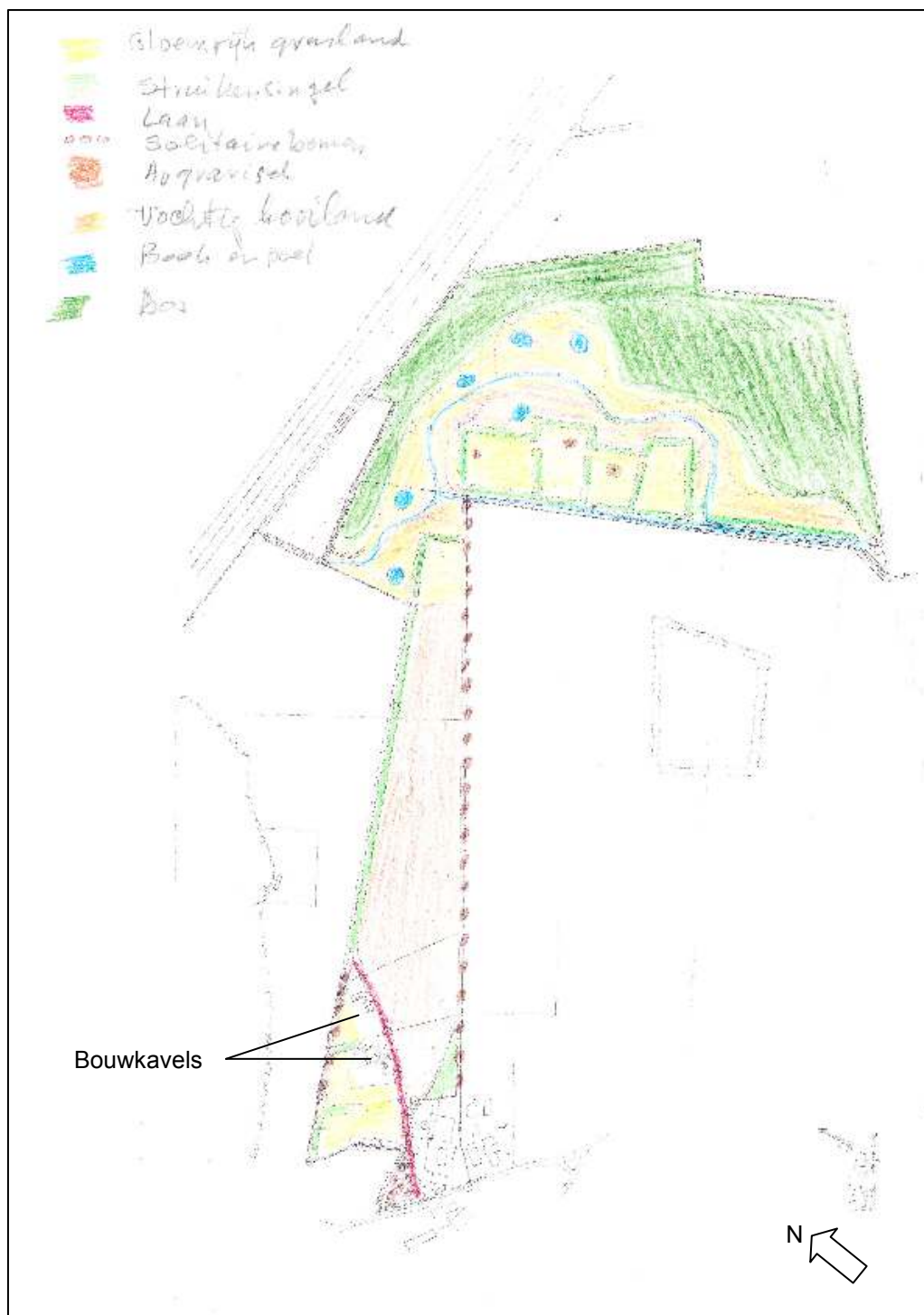
Foto 7 De Oude Leij

Foto 8 Bosje

2.2 Voorgenomen plannen

Op de locatie Zandeind 40 te Riel wordt het landgoed Leijkant ontwikkeld. Daartoe worden twee voormalige agrarische bedrijfsgebouwen gesloopt om plaats te maken voor twee woningen van allure met bijgebouwen. Daarnaast wordt binnen het plangebied natuur ontwikkeld door de Oude Leij te laten meanderen en daarlangs poelen, singels en bos aan te leggen.

Figuur 3 Inrichtingsplan landgoed Leijkant

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de websites Waarneming.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn onder andere uit dergelijke atlassen afkomstig.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 8 juni 2012 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt en droog, matige wind en circa 16 graden Celsius.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EL&I blijkt dat het plangebied op circa 1,5 km van Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag ligt. Dit Natura 2000-gebied ligt ten zuidoosten van het dorp Riel.

Ecologische Hoofdstructuur

Zoals blijkt uit de gebiedendatabase van het Ministerie van EL&I en de gegevens van de provincie Noord-Brabant maakt het plangebied geen deel uit van de EHS. De bossen rond Kwade Hoek en het gebied Kaaistoep ten noorden van de snelweg A58 behoren tot de EHS. De Oude Leij is aangemerkt als zoekgebied voor een ecologische verbindingszone.

Figuur 4 Plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000 (geel)

Effectbeoordeling

Aangezien de ontwikkeling kleinschalig is en lokaal van aard, zullen er geen negatieve effecten optreden op het Natura 2000-gebied. Met de herinrichting van de Oude Leij wordt invulling gegeven het zoekgebied voor een ecologische verbindingszone.

Voorgenomen plannen zullen gezien de aard ervan ook geen effect hebben op de EHS. Daarnaast hoeft ten opzichte van de EHS geen rekening te worden gehouden met eventuele externe werking.

Conclusie

De voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op beschermde gebieden.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of er mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Uit de kenschets van het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag op de website van het Ministerie van EL&I blijkt dat in dit gebied de beschermde planten beenbreek (FFtabel 2) en klokjesgentiaan (FFtabel 2) voorkomen. Het onderzoeksgebied bestaat grotendeels uit weiland, akker en bebouwing. Het weiland grenzend aan het erf was ten tijde van het veldbezoek recentelijk bemest en is agrarisch in gebruik. De weilanden aan de oostkant van de Oude Leij worden eveneens agrarisch gebruikt. Vanwege het gebruik en de voedingstoestand is het voorkomen van beschermde flora in de weilanden binnen het plangebied uitgesloten. In de maïsakker is eveneens geen beschermde flora te verwachten. De Oude Leij heeft in het plangebied het karakter van een landbouwsloot. De oevers zijn steil en grotendeels begroeid met riet en andere planten van voedselrijke omstandigheden. Hierdoor worden beschermde soorten niet verwacht in en langs de Oude Leij. Door het ontbreken van geschikte biotopen worden bijzondere of beschermde planten in het plangebied niet verwacht.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen geen bijzondere of beschermde plantensoorten voor.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de atlas de dagvlinders van Nederland (2006), de website van de vlinderstichting en informatie van het Ministerie van EL&I blijkt dat het heideblauwtje (FFtabel 3) voorkomt in het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag. Het heideblauwtje is een soort van zowel droge als natte heidevelden. De heide is doorgaans vrij open tot zeer open en structuurrijk met hier en daar kale grond. Het heideblauwtje is een honkvaste vlinder die op niet meer dan vijf- tot zeshonderd meter afstand van een bestaande populatie word gezien. Bevindingen van het veldbezoek tonen dat er in het plangebied

geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van deze beschermde dagvlinder. Beschermde dagvlinders hebben specifieke habitateisen. Het plangebied voldoet hier niet aan.

De atlas De Nederlandse libellen (2002) en de website libellennet.nl maken melding van het voorkomen van de beschermde gevlekte witsnuitlibel in de omgeving van het plangebied. Dit is een soort van laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied, waardoor het is uit te sluiten dat de gevlekte witsnuitlibel in het plangebied voorkomt.

Er is oppervlaktewater aanwezig dat geschikt is als voortplantingswater voor algemeen voorkomende soorten libellen. Het is tevens mogelijk dat algemeen voorkomende, niet beschermde, libellensoorten in het plangebied foerageren.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het plangebied.

4.2.3 *Mieren en kevers*

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van wateren met spaarzame vegetatie, een minimale waterdiepte van 50 cm en maximaal matig voedselrijk water. Het water van de Oude Leij is te voedselrijk en daardoor ongeschikt voor beschermde waterkevers.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en/of kevers voor in het plangebied.

4.2.4 *Vissen*

Door het plangebied loopt de beek de Oude Leij. Volgens de Vissenatlas Noord-Brabant komt hierin de beschermde soort kleine modderkruiper (FFtabel 2) voor. Uit informatie van de bewoners en de website van KNNV afdeling Tilburg blijkt dat in de beek de niet beschermde Californische rivierkreeft in hoge aantallen aanwezig is. Het jaarverslag van de werkgroep Kaaistoep van de KNNV afdeling Tilburg vermeldt dat het aantal bodembewonende vissen is afgenomen, waarschijnlijk als gevolg van de hoge aantallen Californische rivierkreeft. De kleine modderkruiper is een bodembewonende vis.

Effectbeoordeling

De beek zal worden vergraven en de oevers worden ecologisch ingericht. Mogelijk aanwezige kleine modderkruipers kunnen hierbij worden gedood.

Mitigerende of compenserende maatregelen

Nader visonderzoek dient te worden uitgevoerd om te bepalen of er daadwerkelijk kleine modderkruiper en mogelijk andere beschermde vissoorten in de Oude Leij voorkomen. Op basis van dat onderzoek kan bepaald worden wat de effecten op deze soorten precies zullen zijn en een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is of dat er gewerkt dient te worden volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode.. In het kader van de zorgplicht dienen bij het vergraven van de beek ook niet beschermde vissen en amfibieën te worden afgevangen en naar geschikt water in de buurt van het plangebied te worden verplaatst.

Conclusie

Mogelijk komen beschermde vissen voor in de Oude Leij binnen het plangebied. Nader visonderzoek dient te worden uitgevoerd om te bepalen of beschermde vissen voorkomen. In het kader van de zorgplicht dienen bij het vergraven van de beek ook niet beschermde vissen en amfibieën te worden afgevangen en naar geschikt water in de buurt van het plangebied te worden verplaatst.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van RAVON blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: vinpootsalamander (FFtabel 3), kamsalamander (FFtabel 3), heikikker (FFtabel 3), kleine watersalamander (FFtabel 1), gewone pad (FFtabel 1), bruine kikker (FFtabel 1) en bastaardkikker (FFtabel 1).

Volgens gegevens van RAVON en in het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag de beschermde levendbarende hagedis (FFtabel 2) voor.

Vanwege de steile oevers vormt de Oude Leij binnen het plangebied minder geschikt voortplantingswater voor amfibieën. Door de steile oevers en dichte begroeiing hierop kunnen de dieren moeilijk het water verlaten. De Oude Leij wordt mogelijk door minder kritische soorten, de soorten van FFtabel 1, wel als voortplantingswater gebruikt.

Het bosje binnen het plangebied is geschikt als landbiotoop voor amfibieën, maar aangezien er in het water geen soorten van FFtabel 2 en 3 worden verwacht, zullen deze ook het bosje niet gebruiken als overwinteringsplek. Mogelijk wordt het bosje wel gebruikt door de soorten uit FFtabel 1.

Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig voor de levendbarende hagedis. Het is zodoende uit te sluiten dat deze soort in het plangebied voorkomt.

Effectbeoordeling

De beek wordt vergraven en de oevers worden ecologisch ingericht. Als deze werkzaamheden worden uitgevoerd in het voortplantingsseizoen van amfibieën (maart t/m augustus) kan dit negatieve effecten opleveren. Na herinrichting van de beek en de aanleg van bosjes en singels ontstaat geschikt voortplantingswater en landbiotoop voor amfibieën. Dit heeft mogelijk

aantrekkingskracht op beschermde soorten amfibieën die in de omgeving voorkomen.

Mitigerende of compenserende maatregelen

Het is niet noodzakelijk te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1. Met het oog op de zorgplicht uit de Flora- en faunawet is het aan te bevelen de werkzaamheden aan de beek uit te voeren in de periode september t/m februari. De mogelijk aanwezige amfibieën verblijven in deze periode buiten het water.

Conclusie

Door het ontbreken van geschikt biotoop is er geen geschikt leefgebied voor de heikikker (FFtabel 3), kamsalamander (FFtabel 3) en vinpootsalamander (FFtabel 3) aanwezig in het plangebied. Wel is er geschikt voortplantingsbiotoop en landhabitat voor amfibiesoorten van FFtabel 1. Het is niet noodzakelijk om te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1. Wel is het met het oog op de zorgplicht aan te bevelen de werkzaamheden aan de beek uit te voeren in de periode september t/m februari.

4.2.6 *Vogels*

Uit informatie op de website van het Ministerie van EL&I blijkt dat in het nabij gelegen Natura 2000-gebied onder andere de volgende vogelsoorten voorkomen: wulp, roodborsttapuit, boompieper, boomleeuwerik, nachtzwaluw, kievit, grutto, slobbeend, blauwborst, klapekster, lepelaar en kleine zilverreiger. Volgens informatie van de KNNV-werkgroep Kaaistoep komen in het gebied Kaaistoep onder andere de volgende vogelsoorten voor: dodaars, kleine karekiet, grote bonte specht, klapekster, boerenzwaluw, oeverzwaluw, bonte vliegenvanger en rietgors.

Tijdens het veldbezoek zijn in de weilanden enkele houtduiven, zwarte kraai en twee patrijzen waargenomen en daarnaast twee overvliegende scholeksters. Rond het erf en de gebouwen zijn vier huismussen en een witte kwikstaart waargenomen.

Tussen de balken van de kapschuur zijn twee nesten gezien. Er zijn geen nesten of verblijfplaatsen aangetroffen van jaarrond beschermde vogels.

Effectbeoordeling

De weilanden binnen het plangebied worden gebruikt als foerageergebied. De kapschuur blijft behouden. De voorgenomen plannen hebben voor vogels een zeer positief effect.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, verstorende werkzaamheden, zoals het bouwrijp maken en het verwijderen van bomen en bosschages van gronden, niet kunnen plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren, wordt

voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van vogels. Desgewenst kan een nader ecologisch onderzoek voor de ingreep uitgevoerd worden.

Vanwege de waargenomen huismussen moet er van uit worden gegaan dat deze ook zullen broeden op het erf. Het is echter niet duidelijk waar de nesten zich bevinden. Om negatief effect op de huismussen te voorkomen dient de sloop van de gebouwen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Uiterlijk in het winterseizoen voorafgaand aan de sloop, dienen ter compensatie mussenkasten aangebracht te worden aan de gebouwen die behouden blijven.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor enkele vogelsoorten (FFtabel vogels). De voorgenomen plannen hebben hierop een positief effect. Ter compensatie van de nestplekken van de aanwezige huismussen, dienen uiterlijk in het winterseizoen voorafgaand aan de sloop, mussenkasten te worden aangebracht aan de blijvende gebouwen. De sloop dient te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis en watervleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door het ontbreken van de vereiste landschapsstructuren zijn belangrijke vliegroutes binnen het plangebied uit te sluiten.

Het woonhuis biedt in potentie mogelijkheden voor verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. De overige gebouwen zijn door hun bouwkundige constructie en –staat niet geschikt als verblijfplaats.

De grote bomen in het plangebied die kunnen dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten blijven behouden.

Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is in het weiland een haas (FFtabel 1) waargenomen en in de buurt van de Oude Leij zijn afdrukken van ree (FFtabel 1) gezien. Daarnaast kan het plangebied geschikt zijn als leefgebied voor soorten als konijn, mol, egel en diverse muizensoorten (alle FFtabel 1).

Effectbeoordeling

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFtabel 1) het plangebied als leefgebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen plannen zullen hierop geen effect hebben. Het woonhuis en de

grote bomen in het plangebied blijven behouden waardoor er geen effecten optreden voor de mogelijke verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op vleermuizen; mitigeren of compenseren is niet noodzakelijk.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied.

De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op vleermuizen; mitigeren of compenseren is niet noodzakelijk.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Ten zuidoosten van het plangebied ligt op een afstand van ongeveer 1,5 km het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag. Het plangebied ligt buiten de EHS. De bossen rond Kwade Hoek en het natuurgebied Kaaistoep ten noorden van de snelweg A58 behoren wel tot de EHS. De Oude Leij is aangemerkt als zoekgebied voor een ecologische verbindingszone. Gezien de aard van de plannen zullen geen negatieve effecten optreden op het Natura 2000-gebied en de EHS. Met de herinrichting van de beek wordt invulling gegeven aan het zoekgebied voor een ecologische verbindingszone.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFtabel 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen op FFtabel 1. Voor deze soorten geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen of te werken volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Met het oog op de zorgplicht uit de Flora- en faunawet is het aan te raden de werkzaamheden aan de beek uit te voeren in de periode september t/m februari, als de amfibieën buiten het water verblijven.

Soorten van FFtabel 2/3

Mogelijk komen beschermde vissen voor in de sloten binnen het plangebied. Nader visonderzoek dient te worden uitgevoerd om te bepalen of beschermde vissen daadwerkelijk voorkomen. Op basis van dat onderzoek kan bepaald worden wat de effecten op deze soorten precies zullen zijn en of een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk is of er gewerkt dient te worden volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. In het kader van de zorgplicht dienen bij het vergraven van de beek aanwezige vissen en amfibieën te worden afgevangen en naar geschikt water in de buurt van het plangebied te worden verplaatst.

De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFtabel 3 en de Habitatrichtlijn en zijn strikt beschermd. De voorgenomen plannen hebben echter geen negatief effect op vleermuizen; mitigeren of compenseren is voor deze soortgroep derhalve niet noodzakelijk.

Soorten van FFtabel vogels

De in het plangebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFtabel vogels en zijn strikt beschermd. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op de wijze zoals is beschreven in paragraaf 4.2.6, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogelsoorten. Ter compensatie voor de broedplekken van de aangetroffen huismussen dienen uiterlijk in het winterseizoen voorafgaand aan de sloop aan de te handhaven gebouwen mussenkasten bevestigd te worden. De sloop dient buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op beschermde gebieden;
- nader onderzoek naar beschermde vissoorten noodzakelijk is;
- de aanbevelingen voor vogels, zoals beschreven in paragraaf 4.2.6, in acht genomen dienen te worden;
- voor huismussen uiterlijk in het winterseizoen voorafgaand aan de sloop aan de te behouden gebouwen mussenkasten bevestigd dienen te worden en de sloop buiten het broedseizoen dient te worden uitgevoerd;
- de werkzaamheden voor de overige soortgroepen in het plangebied geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben;
- altijd rekening moet worden gehouden met de zorgplicht.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Brouwer, T., Dorenbosch, M., van Eekelen, R. & J. Spier. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum, 2010.
- Creemers R. et al., De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, RAVON, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2010.
- Dijkstra K, D, B. et al., De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2002.
- Bos F. et al., De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2006.
- Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Limpens, H. et al., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.

Internet

- www.brabant.nl
- Beschermde gebieden: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>, geraadpleegd op 11 juni 2012
- www.rijksoverheid.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.libellennet.nl
- <http://tilburg.knnv.nl>
- www.natuurlijkbrabant.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (bron: Rijksoverheid 2011)

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

In 2005 is met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten het beschermingsregime versoepeld. Met deze aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in veel gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- voor de soorten van FFtabel 1 is geen ontheffing nodig;
- voor de soorten van FFtabel 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFtabel 2 ontheffingsplichtig;
- voor soorten van FFtabel 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Door een wijziging in de wetgeving in 2009 is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid 2011)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- oriëntatiefase (en vooroverleg);
- verslechterings- en verstoringstoets;
- passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- of deze kans reëel is en
- of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid 2011)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de nieuwe Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.